

Arany János versei Kemény Zsófi válogatásában és kommentelésével
Móra Kiadó, 2017, 128 oldal, 1999 Ft

Arany Reposzt

Kemény Zsófit kérdezi Sultz Sándor

A „Reposzt” a Móra Kiadó újabb nagy ötlete. Fialat magyar költők válogatják és kommentálják benne költészetünk nagyjait. Gábor Tamás Indiana József Attilája és Pion István Petőfi Sándora mellett, íme Kemény Zsófi teszi közzé kedvenc Arany János verseit, és ezekről röviden megfogalmazott gondolatait. A sorozat szerkesztője Eszterág Ildikó.

A kiadó célja? Klasszikusok fiataloktól fiataloknak. Bizonyítván, hogy nagyon is olvasni való művek ezek. És ahogy kemény Zsófi kommentálja őket, neki bárki elhiheti, aki eddig hideglelést kapott egyetlen vers elolvasásától is, hogy jó, tényleg... egyik-másik tök zsír király. „Arany nem poros, Petőfi nem röhejes idealista, József Attila meg nem lúzer.” A megifjodott Akárki véleménye lehet, nem is annyira trendi.

1. Arany János minden magyar lírikus ősapja. De ön a szülei által is, mondhatni, beleszületett ebbe a rokonságba. Ehhez képest kérdés, hogy az ősapa verseinek szeretete családi vonás-e, vagy inkább a sorozatszerkesztő meghívása alapján ki-virágzott ötlet.

Családi vonás is. Apám egyik legnagyobb versének címe *Az eperfa lombja*,

ennek megfelelően a *Családi kör* évekig volt az altatóversünk. Más Arany-versekkel, főleg balladákkal együtt. A szüleink minden este olvastak és énekeltek nekünk, nagylélegzetű epikus műveken kívül verseket is (és általában népdalokat énekeltek, egy-két virágénekkal és zsoltárral színesítve). Amikor Eszterág Ildikó megkeresett az ötlettel, hogy slammerként olvassak, válogassak és széljegyzeteljek egy nemzeti klasszikus költőt, elsősorban felső tagozatos diákok számára, én még választhattam Arany, Petőfi és József Attila között. És én azonnal, ösztönből lecsaptam Aranyra. (Bár például a János vitézt kábé kívülről tudom.) Valószínűleg azért, mert azonnal kedvem támadt újra Aranyt olvasni, amit időközben évekig nem tettem. Kivéve *A walesi bárdokat*, amiből parafrázist is írtam a 2014-

es Pilvakerre, amit aztán kicenzúráztak a műsorból. Az, hogy Ildikónak eszébe jutott ezt a dolgot éppen a slammerekre bízni, nagyon bátor és eredeti ötletnek érzem. Mivel mi a szóbeli költészeti hagyomány mai képviselői vagyunk, valószínűleg kicsit más szempontok alapján válogatunk verseket, mint az utóbbi évtizedekben megszokott volt. Amikor slammerként kiállunk egy színpadra, az azonnali (első hallásra való) erőteljes hatásra törekszünk. És ezt tiszteljük más költőkben is. Vagyis valószínűleg mi a bombasztikusabb verseket vesszük elsősorban észre egy életműben. És szerintem tényleg ezeknek van a legnagyobb esélye arra, hogy megragadják a tizenévesek figyelmét.

2. A válogatás alapján egyértelmű vonalza látszik a balladákhöz. Mi ennek az oka? Drámaiság? Horrorra akadva?

Nagyképű ítélkezésnek hangzik, ha azt mondom, hogy azért szeretem legjobban a balladákat, mert azok a legjobbak? Arany alanyi lírájával kicsit nehezebben azonosulok, lévén egész más az élethelyzetünk.

A balladákban viszont megteremti nekem azt a drámai helyzetet, amelyben teljes mélységében át tudom élni a szereplők szenvedését. És azt a szépséget is élem teszi, amiért újra és újra át akarom élni. Egyáltalán nem érzem horrornak, sőt, épp az a lényege, hogy nem az. Arany balladáiban nem öncélú gyilkolászás zajlik, hanem vállalt sorstragédiák játszódnak le a szemünk előtt.

3. A balladákban belül Ágnes Asszony története. Ez a mű mitől az egyik nagy kedvence?

„Liliomról pergő harmat, / Hulló víz-

gyöngy hattyú tollán.” Ez elég magyarázatnak, ugye?

4. A walesi bárdok és Nemzeti dal jelentése önnek? – Úgy, mint magyar költőnek, fiatal liberális értelmiséginek és nagyon Kemény és nagyon Zsófinak, ebben a nagyon nemzeti és nagyon keresztény és nagyon boldog új világban.

A walesi bárdok és a Nemzeti dal két nagyon külön jelentés. Arany szomorú, passzív rezisztenciája áll szemben Petőfi (verbális) lázadásával. Jelen pillanatban ebből a szempontból lelkileg hozzám Petőfi áll közelebb, alkatilag viszont Arany. Én is megírtam a magam forradalmi slamjeit, forradalmi rapjét, sőt nem-sokára megjelenik a *Rabok tovább* című regényem, aminek talán elég a címét felvillantatom, hogy bizonyítsam: szorosan kötődöm Petőfi forradalmi retorikájához.

Ugyanakkor nem szívesen megyek ki személyesen a barikádra. Ehhez gyáva vagyok, és nem vagyok eléggé nárcisztikus. Csinálja az, akinek az jobban áll, és kevésbé fél a felé szálló sípszótól és paradicsomoktól.

5. Hídatavás és az Őszikék és Margit-sziget – a kutyasétáltatáshoz képest.

Igen, a Margit-hídhöz és a Margit-sziget-hez nagyon közel lakom, gyerekkoromban oda hordtak ki *legelni*, és most is oda visszük ki a kutyát, ha nincs időnk nagyobb sétálni, vagy nem kell beérnie egy ház körüli pisi-körrel. És igen, tényleg olyan szerencsés vagyok, hogy sokszor előfordult, hogy a szigeten a kolostorromoknál vagy egy nagy platánfa alatt elmondták nekem *A tölgyek alatt*-at, és sokszor találgattunk, hogy ki honnan ugrott a vízbe a Híd-avatásban.

6. Családi kör, ami olyan giccses, hogy már fáj, olyan szép, hogy az már sok, és annyira megnyugtató, hogy az már zseniális... Önöknél otthon mit szól a bogár, ha nekirepül a falnak?

Hát azt szólja, hogy kopp, mi mást szólhatna? És a cica is „óvakodva lépked, hosszan elnyult testtel”. Rengeteget idézzük Arany sorait, mikor éppen úgy hozza az élet. Talán ha összeadnám, statisztikailag többet, mint más költőkét. És tényleg, tulajdonképpen eddig még bele se nagyon gondoltam, hogy valószínűleg ez nem minden családban van így. De hát ha az ilyen Arany-válogatásoknak köszönhetően a jövőben sem fog drasztikusan csökkenni azoknak a családoknak a száma, ahol így van.

A Móra Kiadó új sorozatának bemutatója a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon

Millenáris, D épület 2017.04.22., szombat, 14.00–15.00, Kner Imre terem

REPOSZT – Klasszikus költőink és szemlémerek? Hogy kerül a csizma az asztalra?

Résztevők:

Kemény Zsófia, Pion István, Gábor Tamás Indiana és Szálinger Balázs

Fotó: NÉMETH DÁNIEL